

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/114/99

PREFERENCJE PARTYJNE W LIPCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Koniec czerwca i początek lipca nie upłynął bynajmniej w wakacyjnej atmosferze. W Warszawie podczas demonstracji związkowców z radomskiego „Łucznika” doszło do gwałtownych starć z policją i zranienia kilku osób. Wydarzenia te wywołały dyskusję polityczną na temat sposobu, w jaki rząd radzi sobie z protestami pracowniczymi oraz trybu podejmowania decyzji o użyciu siły przez policję. Opozycja nie szczędziła rządowi krytycznych uwag - niejednokrotnie sformułowanych w bardzo ostrym tonie. W czasie realizacji sondażu¹ pielęgniarki po 52 dniach protestu podpisały porozumienie z rządem.

Rząd przedłożył w Sejmie projekt obniżenia podatków, a zarazem likwidacji większości ulg podatkowych w roku przyszłym i latach następnych. Po dyskusji, w trakcie której wielu polityków, w tym reprezentantów koalicji rządowej, zdystansowało się wobec tego projektu, głosami posłów AWS i UW został on skierowany do komisji sejmowych. W okresie realizacji badania trwała w Sejmie debata o bezpieczeństwie publicznym. Szef MSWiA Janusz Tomaszewski przedstawił rządowy raport, z którego wynika, że rośnie i będzie wzrastać liczba przestępstw, jednocześnie zaś spada ich wykrywalność. Stwierdzenie to podchwyciły media podając je jako informację dnia. Wszystkie te wydarzenia mogły wpłynąć na preferencje polityczne Polaków.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w lipcu, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 60% ankietowanych, a więc dokładnie tyle samo, ile w czerwcu.

Podobnie jak w ubiegłych miesiącach największym poparciem cieszy się SLD. Obecnie za ugrupowaniem tym opowiada się jedna trzecia badanych wybierających się do urn (33%) - o dwa punkty procentowe więcej niż miesiąc temu. Wprawdzie zmiana ta jest

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (110), 7-13 lipca '99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1055).

niewielka (w granicach błędu statystycznego), jednak lipiec jest już kolejnym miesiącem utrzymywania się słabej tendencji wzrostowej w notowaniach Sojuszu. W sumie od kwietnia odsetek jego zwolenników wzrósł o pięć punktów, a obecnie poparcie dla tej partii jest najwyższe z dotychczasowych.

**POPARCIE DLA PARTII I UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Partie i ugrupowania polityczne	'98							'99							
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV ₍₁₎	IV ₍₂₎	V	VI	VII
	w procentach														
SLD	24	31	22	28	29	30	28	27	29	28	28	29	30	31	33
AWS	25	20	25	23	38	28	29	28	22	22	23	23	22	24	20
PSL	7	6	10	8	8	8	9	9	11	9	11	10	8	9	8
UW	15	13	13	12	7	12	12	11	15	9	7	8	10	9	7
UP	8	9	6	8	4	3	6	7	7	5	3	5	4	6	4
ROP	3	3	4	4	2	3	3	2	3	4	3	4	3	3	3
ChD III RP	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	1	2	2	2
KPEiR	-	-	-	-	-	-	-	3	2	3	2	4	2	2	2
UPR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	2	1	2
ZZR „Samoobrona”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	2	1
KPEiR RP	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	1	2	2	1	1
PLD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	0	1	1	0
Inna partia	4	4	5	3	4	5	3	3	2	3	1	1	1	1	3
Trudno powiedzieć	14	14	14	13	7	11	9	8	8	11	15	10	12	9	14
N	708	649	618	736	678	657	620	650	635	601	610	605	629	658	629

Od pół roku wyraźnie mniejszym poparciem niż SLD cieszy się drugie z głównych ugrupowań sceny politycznej - AWS. Po okresie względnie stabilnych notowań, utrzymujących się w granicach 22-24%, poparcie dla Akcji zmalało. Za ugrupowaniem tym opowiada się obecnie jedna piąta (20%) badanych deklarujących udział w głosowaniu - o cztery punkty procentowe mniej niż przed miesiącem. Dokładnie taki sam wynik partia ta uzyskała rok temu - w lipcu '98.

Nieco gorsze niż w czerwcu są też notowania drugiego z rządzących ugrupowań - Unii Wolności (spadek poparcia o 2 punkty procentowe). Zamiar oddania głosu na partię Leszka Balcerowicza deklaruje obecnie 7% ankietowanych. Już po raz drugi w ciągu zaledwie czterech miesięcy poparcie dla UW osiągnęło tak niski poziom.

Na niemal tyle samo głosów co w czerwcu mogłoby dziś liczyć PSL. Za tą partią opowiada się 8% badanych deklarujących udział w wyborach. Jej notowania nie zmieniły się znacząco od ubiegłego miesiąca.

Szansę wejścia do parlamentu miałyby jeszcze Unia Pracy. Poparcie dla niej oscyluje wokół pięcioprocentowego progu - obecnie tę partię poparłoby 4% ankietowanych wybierających się na wybory. Mniej osób oddałoby swój głos na ROP (3%). Szanse pozostałych ugrupowań na wejście do parlamentu wydają się obecnie minimalne. Poparcie dla nich nie przekracza 2% - tyle zyskałyby UPR, ChD III RP i KPEiR. Jeszcze mniej (1%) wyborców głosowałoby na KPEiR RP oraz „Samoobronę”.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	60	20	21	1055
Płeć				
Mężczyźni	63	15	23	500
Kobiety	57	24	19	555
Wiek				
18-24 lat	55	23	23	151
25-34	59	21	21	186
35-44	57	22	21	192
45-54	61	19	20	227
55-64	65	19	16	127
65 lat i więcej	63	13	24	172
Miejsce zamieszkania				
Wies	56	20	24	396
Miasto do 20 tys.	56	26	18	134
20 - 100 tys.	65	16	19	210
101 - 500 tys.	62	20	18	184
501 tys. i więcej mieszk.	66	14	20	129
Wykształcenie				
Podstawowe	50	23	27	306
Zasadnicze zawodowe	55	22	23	286
Średnie	65	18	17	368
Wyższe	86	8	6	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	80	9	11	76
Prac.umysł.niż.szczębla	73	13	14	96
Pracownicy fiz.- umysł.	54	25	22	78
Robotnicy wykwalifikowani	57	26	17	124
Robotnicy niewykwalifik.	44	26	29	45
Rolnicy	69	24	7	48
Pracujący na własny rach.	56	17	27	48
Bierni zawodowo				
Renciści	55	17	27	130
Emeryci	65	13	22	184
Uczniowie i studenci	53	25	22	56
Bezrobotni	53	21	25	114
Gospodynie domowe i inni	45	35	20	53
Pracuje w:				
sferze budżetowej	70	11	19	102
sekt. państw., publicznym	64	24	12	106
sp. właśc. pryw. i państwa	66	17	18	111
sekt. pryw. poza rolnict.	55	22	23	173
prywatnym gosp. rolnym	66	20	14	56
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	51	25	24	168
276 - 399	59	19	22	133
400 - 549	61	20	19	230
550 - 799	71	9	20	160
Powyżej 799 zł	72	17	11	144
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	67	16	16	203
Średnie	64	21	15	498
Złe	50	19	31	351
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	61	22	17	68
Raz w tygodniu	61	21	18	568
1-2 razy w miesiącu	53	20	28	138
Kilka razy w roku	58	19	24	190
W ogóle nie uczestniczy	67	8	25	90
Poglądy polityczne				
Lewica	72	14	14	265
Centrum	51	25	24	278
Prawica	77	12	11	263
Trudno powiedzieć	39	27	35	250

Tabela 2. Gdyby miał(a) Pan(i) wybierać z poniższej listy, to na którą partię by Pan(i) głosował(a)?

(%)

	AWS	ChD III RP	KPEiR	KPEiR RP	PSL	PLD	ROP	SLD
Ogółem	20	2	2	1	8	0	3	33
Płeć								
Mężczyźni	22	1	1	1	9	0	2	34
Kobiety	17	3	3	2	7	1	4	31
Wiek								
18-24 lat	12	0	0	1	5	0	6	36
25-34	20	2	0	1	8	0	4	24
35-44	16	5	2	0	4	2	1	32
45-54	23	1	2	1	13	0	1	39
55-64	13	0	6	1	5	0	8	39
65 lat i więcej	29	3	3	4	9	0	0	26
Miejsce zamieszkania								
Wieś	16	1	3	1	19	1	4	26
Miasto do 20 tys.	26	1	0	2	2	0	3	39
20 - 100 tys.	24	5	1	2	2	0	3	30
101 - 500 tys.	19	1	3	2	2	0	2	40
501 tys.i więcej mieszk.	18	3	0	0	2	0	1	38
Wykształcenie								
Podstawowe	18	2	5	4	13	1	5	26
Zasadnicze zawodowe	24	1	1	0	9	0	4	29
Średnie	17	2	0	1	6	1	2	39
Wyższe	22	3	1	0	1	0	0	35
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	13	3	0	2	3	0	0	39
Prac. umysł. niż. szczebla	14	0	0	3	2	2	0	40
Pracownicy fiz. - umysł.	29	5	0	0	5	0	0	30
Robotnicy wykwalifikowani	14	4	0	0	13	0	1	33
Robotnicy niewykwalifik.	10	4	0	4	3	0	18	28
Rolnicy	9	0	0	0	4	0	6	12
Pracujący na własny rach.	26	9	0	0	9	0	0	27
Bierni zawodowo								
Renciści	21	0	13	3	8	0	3	29
Emeryci	26	2	2	2	7	1	1	33
Uczniowie i studenci	15	0	0	0	4	0	11	26
Bezrobotni	19	5	0	0	0	0	4	39
Gospodynie domowe i inni	35	0	0	0	4	0	5	38
Pracuje w:								
sferze budżetowej	16	2	1	1	6	0	1	46
sekt. państw., publicznym	22	1	0	0	6	0	1	40
sp. wiaśc. pryw. i państwa	13	0	0	2	3	0	4	30
sekt. pryw. poza rolnict.	17	5	1	1	9	1	2	26
prywatnym gosp. rolnym	14	0	0	0	39	0	3	12
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	14	3	2	4	10	1	5	30
276 - 399	21	4	5	0	10	0	2	28
400 - 549	23	2	2	1	8	1	2	31
550 - 799	29	1	1	1	5	0	2	41
Powyżej 799 zł	16	3	1	0	3	0	1	35
Ocena własnych war. mater.								
Dobre	22	3	0	1	5	0	3	29
Średnie	22	2	3	1	8	0	2	34
Złe	14	1	2	2	9	1	5	33
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	21	5	2	8	13	0	3	22
Raz w tygodniu	26	3	2	1	9	0	2	22
1-2 razy w miesiącu	16	0	2	1	9	1	4	44
Kilka razy w roku	7	0	1	0	3	0	4	53
W ogóle nie uczestniczy	9	0	0	4	2	0	0	48
Poglądy polityczne								
Lewica	1	0	0	1	10	0	1	73
Centrum	10	1	3	2	11	0	0	27
Prawica	50	4	1	1	2	1	5	4
Trudno powiedzieć	6	3	4	2	9	0	5	19

Tabela 2 cd. Gdyby miał(a) Pan(i) wybierać z poniższej listy, to na którą partię by Pan(i) głosował(a)? (%)

	UPR	UP	UW	ZZR "Samo- obrona"	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	4	7	1	3	14	629
Płeć							
Mężczyźni	2	5	8	1	3	10	312
Kobiety	3	3	7	0	3	18	317
Wiek							
18-24 lat	2	10	5	0	7	15	82
25-34	5	6	10	1	2	16	109
35-44	3	4	11	2	3	15	108
45-54	3	0	5	1	3	9	139
55-64	0	5	4	1	3	15	83
65 lat i więcej	0	1	9	0	0	17	107
Miejsce zamieszkania							
Wieś	1	2	1	2	2	22	219
Miasto do 20 tys.	1	5	6	0	6	9	75
20 - 100 tys.	1	8	8	0	4	13	136
101 - 500 tys.	3	3	12	1	1	12	113
501 tys.i więcej mieszk.	8	3	19	0	5	3	84
Wykształcenie							
Podstawowe	1	1	1	1	1	22	152
Zasadnicze zawodowe	0	6	3	1	5	17	156
Średnie	2	5	10	1	3	12	239
Wyższe	10	1	21	0	3	2	82
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	11	1	23	0	4	2	61
Prac.umysł.niż.szczebla	3	4	11	2	8	15	68
Pracownicy fiz.- umysł.	0	14	0	10	9	5	42
Robotnicy wykwalifikowani	0	10	4	1	3	23	71
Robotnicy niewykwalifik.	0	3	6	3	0	20	20
Rolnicy	3	0	0	8	2	12	33
Pracujący na własny rach.	8	0	14	0	6	0	27
Bierni zawodowo							
Renciści	0	0	5	1	0	16	71
Emeryci	0	0	7	0	2	15	120
Uczniowie i studenci	6	10	11	0	0	16	30
Bezrobotni	0	6	4	0	1	22	61
Gospodynie domowe i inni	3	0	0	0	0	15	24
Pracuje w:							
sferze budżetowej	3	5	11	0	2	5	71
sekt. państw.,publicznym	2	10	5	2	3	7	66
sp. właśc. pryw. i państwa	3	8	15	1	10	12	73
sekt. pryw. poza rolnict.	5	1	8	1	5	18	96
prywatnym gosp. rolnym	3	0	2	4	2	21	37
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	1	6	2	4	4	13	85
276 - 399	0	3	4	2	7	15	78
400 - 549	2	6	3	0	1	14	140
550 - 799	2	3	3	0	2	11	114
Powyżej 799 zł	4	5	22	1	5	5	102
Ocena własnych war. mater.							
Dobre	5	3	16	0	3	10	136
Średnie	2	3	3	1	3	16	316
Złe	1	5	8	2	4	14	175
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	0	11	5	0	1	9	41
Raz w tygodniu	2	3	6	1	4	19	346
1-2 razy w miesiącu	4	3	2	3	1	9	72
Kilka razy w roku	3	5	9	1	3	11	107
W ogóle nie uczestniczy	3	7	22	0	2	3	60
Poglądy polityczne							
Lewica	2	3	1	0	1	6	192
Centrum	1	8	13	1	7	16	141
Prawica	5	3	13	1	3	6	202
Trudno powiedzieć	1	1	1	3	3	44	95